

UCHWAŁA NR 6599/23
ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
Z DNIA 15 LUTEGO 2023 ROKU

W SPRAWIE:

rozpatrzenia wniosku dotyczącego opóźnienia wdrażania uchwały antysmogowej dla województwa świętokrzyskiego oraz skierowania do wszystkich starostw powiatowych w województwie świętokrzyskim prośby o udział w programie „Stop Smog”.

NA PODSTAWIE:

Art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. 2022 poz. 2094 ze zm.) w związku z art. 223 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. 2022 poz. 2000 ze zm.), uchwała się, co następuje:

§ 1

Po rozpatrzeniu wniosku złożonego przez (...), dotyczącego opóźnienia wdrażania uchwały antysmogowej dla województwa świętokrzyskiego oraz skierowania do wszystkich starostw powiatowych w województwie świętokrzyskim prośby o udział w programie „Stop Smog”, Zarząd Województwa Świętokrzyskiego nie uwzględnia wniosku. Uzasadnienie stanowiska Zarządu Województwa Świętokrzyskiego stanowi załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2

Uchwała wraz z uzasadnieniem podlega doręczeniu do (...).

§ 3

Wykonanie uchwały powierza się Marszałkowi Województwa Świętokrzyskiego.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

MARSZAŁEK
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

ANDRZEJ BĘTKOWSKI
(dokument podpisano elektronicznie)

Uzasadnienie

W dniu 16 stycznia br. do Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego wpłynęło pismo złożone przez (...), w którym wystąpiono o opóźnienie wdrażania tzw. „uchwały antysmogowej”, czyli o przesunięcie terminów granicznych wymiany źródeł ciepła, wynikających z uchwały Nr XXII/292/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 czerwca 2020 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa świętokrzyskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw – „uchwała antysmogowa” oraz o poinformowanie starostw powiatowych nt. możliwości wzięcia udziału w programie „Stop Smog”.

„Uchwała antysmogowa” została podjęta w celu zapobieżenia negatywnemu oddziaływaniu na zdrowie ludzi i na środowisko emisji zanieczyszczeń pochodzących z sektora komunalno-bytowego. Czynnikiem determinującym jaki spowodował, że Województwo Świętokrzyskie przyjęło uchwałę był wprowadzony w grudniu 2018 r. wymóg określony w zapisach ustawy o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków, warunkujący konieczność uchwalenia „uchwały antysmogowej” w województwie, aby samorządy terytorialne w danym województwie mogły ubiegać się o dofinansowanie z programu „Stop Smog”. Wówczas udział w programie zadeklarowało 60% gmin, które postulowały o to narzędzie, aby wspomóc mieszkańców w podjęciu działań naprawczych, których realizacja jest im narzucona ustawą Prawo ochrony środowiska, poprzez program ochrony powietrza. Drugim czynnikiem jest ilość zgonów spowodowanych zanieczyszczeniem powietrza, które w 2017 r. określono na 45 tys. osób, a dziś naukowcy wskazują, że w Polsce umiera z tego powodu 100 tys. osób. Trzeci czynnik to zewnętrzne koszty zdrowotne, opracowane przez Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii, które szacuje, że z powodu emisji zanieczyszczeń powietrza z sektora bytowo-komunalnego, nasze województwo traci 456 mln zł rocznie.

Terminy określone w „uchwale antysmogowej” są spójne z „Programem ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych” (POP), który stanowi prawo miejscowe. Program został opracowany ze względu na przekroczenia poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu w obu strefach województwa świętokrzyskiego. Jako przyczynę wystąpienia przekroczeń wyżej wymienionych zanieczyszczeń wskazano w dokumencie emisję z sektora komunalno-

bytowego, tj. przestarzałych instalacji w budownictwie mieszkaniowym, placówkach usługowych czy lokalnych kotłowniach. W związku z tym opracowano działania naprawcze mające na celu poprawę jakości powietrza w województwie świętokrzyskim. Harmonogram realizacji działań naprawczych w tym programie wynika wprost z art. 1 pkt 2 lit. e ustawy z dnia 13 czerwca 2019 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz ustawy o zarządzaniu kryzysowym (Dz.U. 2019 poz. 1211). Przepis ten stanowi m.in., iż okres realizacji działań naprawczych nie może być dłuższy niż 6 lat. POP został uchwalony w 2020 r., dlatego też okres realizacji zadań polegających na wymianie niskosprawnych źródeł ciepła przypada na lata 2021-2026. Te dwa dokumenty – Program ochrony powietrza oraz „uchwała antysmogowa” – stanowią prawo miejscowe. Są to narzędzia, które pozwolą przywrócić stan jakości powietrza do standardów określonych w polskim prawie.

„Uchwała antysmogowa” zakłada likwidację przestarzałych, nieefektywnych pieców. Jednym z dozwolonych rodzajów nowo instalowanych źródeł ogrzewania są kotły spełniające standardy ekoprojektu. Wykorzystują one o wiele mniej paliwa, a oddają o wiele więcej ciepła do ogrzania budynku. Działania te mają pozytywne skutki nie tylko ekologiczne, ale również ekonomiczne, ponieważ gospodarstwo musi ponieść mniejsze koszty na zakup opału. Nowoczesne kotły są również o wiele wygodniejsze i prostsze w użytkowaniu. Przy wykorzystaniu wsparcia na zakup nowego źródła ogrzewania, inwestycja może się zwrócić w ciągu kilku lat. Dostępne są również proste kalkulatory internetowe pomagające porównać koszty ogrzewania różnymi rodzajami paliw w zależności od standardu energetycznego budynku. „Uchwała antysmogowa” nie zakazuje spalania węgla, a jedynie najgorszego rodzaju jakości tego opału, tj. mułów i flotokonzentratów węglowych, węgla brunatnego, węgla kamiennego o uziarnieniu poniżej 3 mm oraz paliw zawierających biomasę o wilgotności w stanie roboczym powyżej 20%.

Przesłanką uniemożliwiającą zmianę terminów obowiązujących w „uchwale antysmogowej” jest również zapis programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego na lata 2021-2027 zatwierdzony Decyzją Komisji Europejskiej z dnia 7 grudnia 2022 r., w której określono kryterium warunkujące możliwość wsparcia dotacyjnego dla inwestycji w efektywność energetyczną budynków publicznych dla jednostek samorządu terytorialnego. Cyt.: *„Kryterium warunkującym możliwość wsparcia dotacyjnego dla inwestycji w Efektywność Energetyczną budynków publicznych jest przyjęcie przez region programów ochrony powietrza, zgodnie z art. 23 Dyrektywy 2008/50/WE oraz uchwały antysmogowej. Kolejne kryterium - niewprowadzanie do tych aktów zmian niekorzystnych z punktu widzenia ochrony powietrza, w szczególności polegających na łagodzeniu ograniczeń i zakazów*

w zakresie eksploatacji instalacji lub odroczeniu terminów wejścia w życie tych ograniczeń i zakazów. 3-cim kryterium jest wskaźnik dochodów podatkowych gminy Gg, który winien być niższy od uśrednionej wartości dla regionu”. Zmiana przepisów „uchwały antysmogowej” polegająca na wydłużeniu obowiązujących terminów spowodowałaby, że województwo straciłoby możliwość finansowania działań naprawczych ze środków zewnętrznych w formie bezzwrotnych dotacji, a do kosztów samorządów, jakie będą musiały ponieść na ich realizację już w 100% z własnych budżetów dojdą kary, jakie wynikają z krajowych przepisów (art. 315a ust. 1 pkt 3 ustawy Prawo ochrony środowiska, który w przypadku niedotrzymania terminów realizacji działań określonych w programach ochrony powietrza i ich aktualizacjach lub planach działań krótkoterminowych skutkuje nałożeniem kary na organ od 50 tys. zł do 500 tys. zł). Dodatkowo istnieje bardzo duże ryzyko wniesienia przez Komisję Europejską kolejnej skargi do europejskiego Trybunału Sprawiedliwości o stwierdzenie niewykonania wyroku i naliczenie ryczałtu lub okresowej kary pieniężnej w wysokości kilku milionów euro/za dzień wraz z odsetkami liczonymi od 2010 r., kiedy to Polska była zobowiązana do dotrzymania standardów emisji do powietrza. Od 2018 r. Ministerstwo Klimatu i Środowiska cyklicznie, nie rzadziej niż raz w roku, spotyka się z Wydziałem Naruszeń Komisji Europejskiej w zakresie realizacji działań naprawczych w poszczególnych województwach, zwłaszcza w zakresie realizacji „uchwał antysmogowych”. W przypadku zaniechania ich realizacji, czy przesunięcia terminów skutkujących opóźnieniem ich realizacji, wszczęte zostaną czynności w kierunku wydania wyroku w sprawie „Uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego — Dyrektywa 2008/50/WE — Jakość otaczającego powietrza — Artykuł 13 ust. 1 — Artykuł 22 ust. 3 — Załącznik XI — Stężenie pyłu PM10 w otaczającym powietrzu — Przekroczenie wartości dopuszczalnych w określonych strefach i aglomeracjach — Artykuł 23 ust. 1 — Plany dotyczące jakości powietrza — Okres przekroczenia „jak najkrótszy” — Brak właściwych działań w programach ochrony jakości otaczającego powietrza — Nieprawidłowa transpozycja”.

Odpowiadając na drugi postulat wniosku, widząc potrzebę łagodzenia wpływu sytuacji gospodarczej na możliwość inwestowania przez mieszkańców w nowoczesne rozwiązania energetyczne Województwo Świętokrzyskie prowadzi od 2020 r. szeroko zakrojoną edukację ekologiczną w zakresie ochrony powietrza w ramach kampanii „Nie rób świata na szaro”. Od momentu obowiązywania „uchwały antysmogowej” z rządowego programu Czyste Powietrze, dzięki zaangażowaniu gmin, skorzystało aż 11 609 mieszkańców województwa świętokrzyskiego. Koszt całkowity inwestycji wyniósł blisko 390 mln zł. Mieszkańcy województwa świętokrzyskiego oraz jednostki samorządu terytorialnego, tj. gminy i starostwa

są na bieżąco informowani o aktualnych programach oraz o wprowadzanych zmianach w programach wsparcia dla wymiany przestarzałych źródeł ciepła oraz efektywności energetycznej budynków. Były to liczne pisma skierowane bezpośrednio do gmin i powiatów oraz artykuły publikowane na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego w sprawie programów: „Stop Smog”, „Czyste Powietrze”, „Moje ciepło”, „OZE Świętokrzyskie”, „Mój Prąd”, wsparcia technicznego dla przeciwdziałania ubóstwu energetycznemu, LeadAIR, „Ciepłe Mieszkanie”, „Energia dla wsi”, „Energia plus”, „Zielona energia” oraz informujące o webinarium dotyczących „Projektów modernizacji ciepłownictwa w kierunku OZE”, „Dotacje dla rolnictwa”, dostępnym podręczniku transformacji energetycznej dla samorządów, kampanii edukacyjnej „Nasz Klimat”, czy o naborze w projekcie „Budownictwo efektywne energetycznie i procesowo”. Ponadto zorganizowana została konferencja dla samorządów pn. „Jak skutecznie wdrażać realizację Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego i uchwałę antysmogową”, wraz z którą rozpoczęła się akcja dystrybucyjna materiałów szkoleniowych „Niezbędnik Antysmogowy”, w których również zawarte są informacje o możliwych źródłach finansowania m.in. wymiany i likwidacji starych pieców.

Biorąc powyższe pod uwagę oraz mając na względzie możliwość wsparcia samorządów o niższych dochodach w województwie, w tym bezzwrotnego dofinansowania inwestycji w zakresie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej, Zarząd Województwa Świętokrzyskiego nie uwzględnia możliwości zmiany terminów zawartych w uchwale Nr XXII/292/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 czerwca 2020 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa świętokrzyskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.